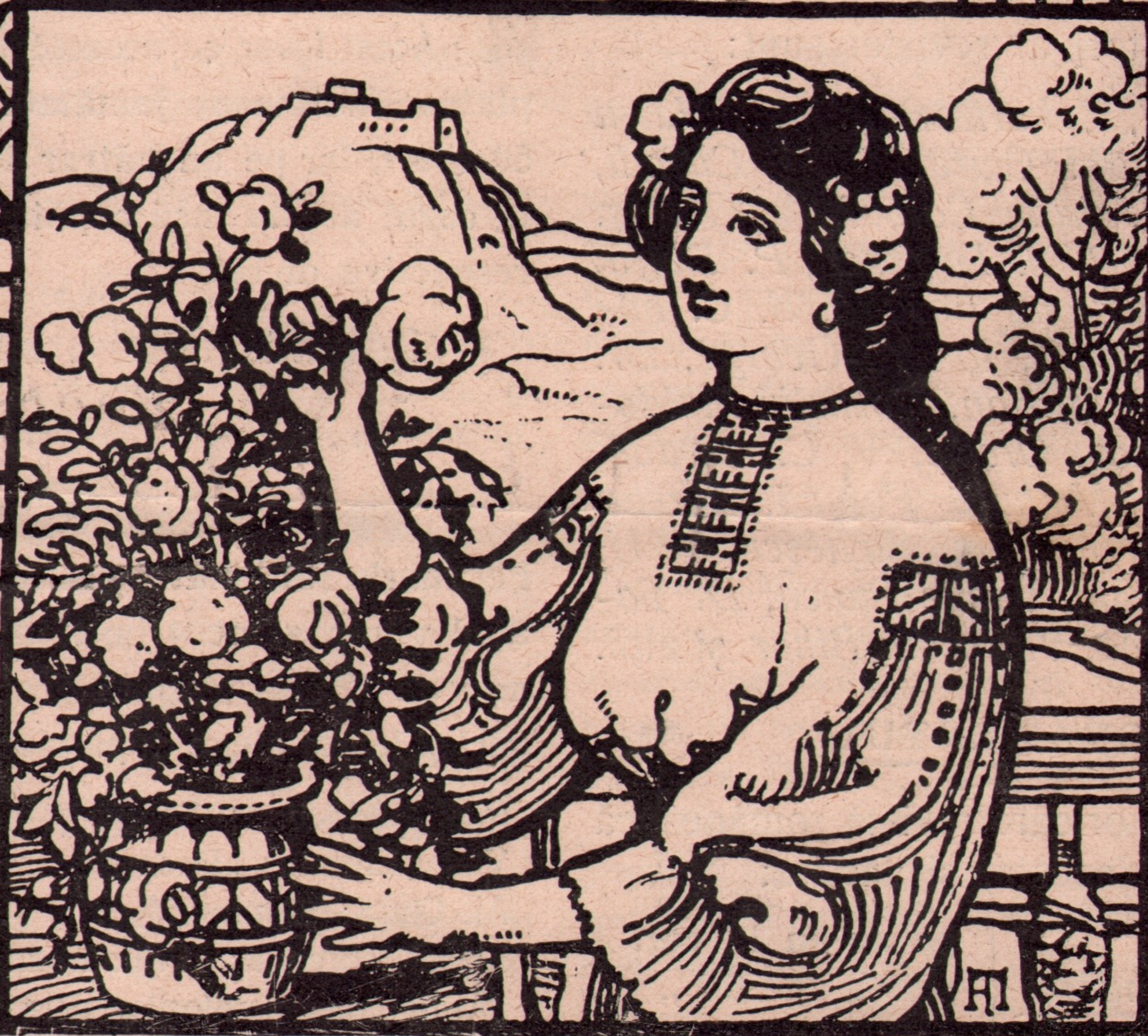

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

CUPRINSUL:

Al. Ciura: Lavina, articol.

Volbură Poiană: Mamei, poezie.

I. Chiru-Nanov: Pornit pe rău, nuv.

Adrian Corbul: Viața la Paris, artic.

G. Gregorian: Unui moșneag, poezie.

Gavril Todica: Zări din univers:
Venus sau luceafărul, articol.

Nichifor Crainic: Renunțare, poezie.

Lázár-Ciura: Floarea Betuliei, roman.

FLORI DE-O ZI:

A. C.: Fantoma lui Tolstoi. — *R.*

M.: Un escroc. — *S. B.*: Pixa. —

** Prorociri pentru 1913.

BIBLIOGRAFIE

SCRISORI DELA REDACȚIE

ILUSTRAȚII

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese povești, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dragnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Chiru Nanov, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, M. Săulescu, I. U. Soricu, Henri Stahl, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	{	pe un an 12 cor.
		pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	{	pe un an 20 „
		pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
		pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonaților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonații cari plătesc până în 15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonaților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“	cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“	„ 2.—
Alexandru Ciura: „Amintiri“	„ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“	„ 1'50

Acest favor se acordă și abonaților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonații vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“	cor. 2.—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“	„ 2.—
Al. Ciura: „Amintiri“	„ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“	„ 1'50
„Almanahul scriitorilor dela noi“	„ 1'60
Ermil Borcia: „Versuri flușturate“	„ 0'60
„Cele mai frumoase“, poezii populare	„ 0'60

□ □ □

Rugăm pe toți abonații noștri să binevoinască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prieteni, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie—Szászváros.

COȘINZEANA

REVISTA LITERARĂ ILLUSTRATĂ... REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 2 Februarie n. 1913.

Nr. 5.

LAVINA...

AL. CIURA

O pasere pribeagă, obosită poposește pe culmea unui munte înzepezit. E o splendoare orbitoare în jur de ea. Zăpada strălucește în reflexul soarelui, ce abia îndrăznește să atingă, cu raze piezișe, covorul verziu al culmilor bătrâne.

Își au și culmile bătrâne poezia lor!

Cum stau încremenite de veacuri; cum nici o vietate nu le tulbură somnolența, visează întruna și se gătesc ca niște fete trecute, în așteptarea mirelui, ce n'are să mai vină niciodată...

Se pudrează cu fulgi de nea, cu cristali scântefetori, ce acopăr toate cutele... și se îmbracă apoi în dantelării orbitoare, în văluri diafane de mireasă.

Și mirele nu mai vine, să le desprindă vălul din creștet!

Soarele, bătrânul crai cu pretenții de tinereță veșnică, de mai aruncă doar asupra lor priviri fugare, piezișe...

Le mângăie, în treacăt, pudra mincinoasă și atinge discret vălul de mireasă al acestor fecioare uitare de lume.

Și pudra se împrăștie, vălul de mireasă se distramă și el — și la asfințit, soarele privește, cu o nuanță de răutate, la cochetăria zadarnică a culmilor, ce nu vor să știe de bătrânețe.

Fulgușorii s'au topit; vălul de mireasă și pudra amăgitoare dispăre, lăsând să se întrevadă ici-colo creste pleșuve în atitudini încremenite.

Ci dimineața, când soarele se ridică pe boltă, rămâne iarăș amăgit de farmecul virgin al bătrânelor cochete. Noaptea, prietena cea mai credincioasă a femeilor; noaptea ce aprinde străluciri ciudate în ochii celor mai incolore ființe, revarsă asupra lor podoabe nouă, și soarele privește, cu uimire, la acest joc al firii, ce nu mai isprăvește cu risipa ei de daruri.

Culmile îl privesc zimbitoare, în strălucirea podoabelor albe și strălucitoare, ce nu se învechesc niciodată.

O pasere pribeagă se oprește pe culmi, fâlfâind din aripile ei ostenite... Se oprește și își caută un loc de popas, prin puful moale al zăpezii virgine. La cele din urmă fâlfâiri, și la urma ușoară ce a lăsat-o pe covorul alb al zăpezii, câțiva fulgi se mișcă și pornesc din locul obișnuit.

Ei pleacă în jos, bucuroși că a venit o putere străină, să-i scoată din inerția lor, dându-le drumul spre o lume nouă, pe care n'ar fi avut niciodată prilej să o cunoască. Dar cum se urnesc, și alți tovarăși de-ai lor încă se cutremură de dorul de ducă, se agață de ei — și cu cât merg mai departe, cu atât numărul lor crește mai înspăimântător.

Au plecat trei fulgi abia, și s'au pomenit apoi mii și mii de fugi, prăbușindu-se pe coaste într-o vâlmașeală nebună, până s'au pomenit că pleacă coasta întreagă, ducând într'un vuet înfiorător, distrugere și moarte pașnicilor locuitori din văi și căsuțelor de bârne, ce se ocrotiau de vale, în răvârsarea razelor de soare...

Paserea pribeagă tresare la auzul vuetului îngrozitor; nu știe de unde vine — și zboară apoi speriată, departe de primejdia ce o pricinuisă, fără să-și dea seama, că ea purtă vina!

*

Așa e și în viața neamurilor.

Pudră mincinoasă acopere uriciunile și mizeriile sub cari gem masele — și pudra aceasta nu se isprăvește niciodată, căci mâni neobosite se îngrijesc să o renouiească neconținut.

Și așa viața neamurilor se succedează, sub aspectul strălucitor al pudrei, ce acopere năcazurile multe, ce clocotesc în adâncuri.

Vine apoi o cauză neînsemnată, vine întâmplător — câțiva fulgi se desprind din înălțimile necunoscute și se prăbușesc în adâncuri. Și adâncurile se pomenesc atunci din toropeala somnolenței — își destind membrele înțepenite, își deschid gurile lor de fiare flămande și se pornesc și ele în goana nebună a pierzaniei. Ele strivesc tot ce le cade în cale și vor rămâne și ele strivite în fundul întunecos al prăpastiei.

Așa s'a pornit dezastrul în Turcia, unde câțiva

oameni ai stăpânirii au suprimat de veacuri geamătul de durere al mulțimii. Dela o vreme glasul durerii a muțit; colosul părea că dormitează acum, un somn greu, fără vise și fără nădejdea deșteptării.

Dar Shakespeare a spus, că focul năbușit arde mai adânc...

Și când a eșit la suprafață, s'au cutremurat temeliiile temutei împărății de pe vremuri.

Dușmanii s'au ridicat și ei împotriva stăpânului, ce-i apăsă de veacuri.

Ce știeau Turcii — tineri de acum un an, că cu mișcarea lor generoasă, vor săpă groapa patriei lor?

S'a pornit vărsarea de sânge — un măcel, de care ar trebui să se rușineze veacul al XX-lea — și, dela o vreme, luptătorii se obosiseră și îngerul păcii se pregăteă, par'că, să-i calmeze.

Lumea respiră mai ușurată.

Dar în clipa hotărâtoare, când să se iscălească pacea dorită, s'au răscolit iarăș adâncurile tănuite și lupta se reîncepe cu îndoită furie.

Turcii-tineri vor mai bine o moarte glorioasă decât o pace umilitoare.

E un gest frumos acesta, dar, din nenorocire, ni se pare a veni prea de tot târziu.

Și teamă ne e, că va încurcă Europa întregă într'o încăierare, ale cărei urmări funeste sunt cu totul incalculabile.

Vedem lavina rostogolindu-se cu un huet de moarte în adâncuri.

Și nu mai putem să o ținem în loc, căci ea singură nu se mai poate opri...

Mamei

*Să nu mai plângi când plec de-acasă,
Căci lacrimile tale mult mă dor;
Așa mi-i scris în carte, mamă
Să plec pe drumuri visător.*

*De merg în tren mi-aduc aminte
Cum plânsă'n poarta casei ai rămas
Și plâng și eu gândind la tine
Zdrobit în inimă și glas.*

*De merg pe jos un dor mă 'ndeamnă
Să mă întorc la tine înapoi
Că bună-i pânea frământată
Pe masa scundă dela noi.*

*Să nu mai plângi cu șorțu 'n mână,
Să știi că port în minte satu 'ntreg,
Un sat de oameni buni la suflet
Ce rostul vieții înțeleg.*

*Destul, că plânge casa noastră
Și greu suspină nucul gârbovit,
Și plâng cireșii în grădină
Cu raiul crengii înflorit.*

*Și-ascult: în plânsul lor s-aude
Cuvântul vieții cel neasămuit...
Când puilor le cresc aripe
Jălește cuibul părăsit.*

VOLBURĂ POIANĂ

PORNIT PE RĂU

I. CHIRU-NANOV

— Tii... ți-o fac eu ție! răsună o gură în fundul cârciumei. Se fărâșă hora de afară și toată lumea se îngrămădi în ușa hanului.

Ies în bătătură doi oameni, înbrâncindu-se. Unul e moș State, om bătrân și așezat, în viața lui nu s'a certat cu nimeni. Celălalt, mai tânăr, ca de treizeci de ani, Florea al lui Dobrică, un pușcăriaș, îl ocoleau și copiii, când îl întâlneau în cale.

Câțiva oameni, mai în vârstă, veniră în mijlocul lor și-l rugară pe moș State, să-l lase în pace, să nu-și pună mintea cu un ticălos, ca el.

— Da, nu-i făcui nimic, nenișorule, — înălță bătrânul din umeri, — destul e el bătut de Dumnezeu. Îi zisei ca la un creștin cu socoteală: „Mă, nepoate Florea, când vii seara dela câmp, mai ține de scurt cârlanul, că strică porumbielu oamenilor, și e păcat de munculiță!“ Atât i-am spus, și n'apuca să isprăvesc vorba, că sări la mine cu scaunul, să-mi dea în cap; că ce zor am eu!... ce sunt ducatu satului?.. Păi, spuneți voi cine e de vină?!

Când moș State întoarse capul, Florea al lui Dobrică tocmai venea cu un par dela gard, gata să-l pleznească pe bătrân. Se repeziră oamenii și zmulseră lemnul din mâna pușcăriașului, înbrâncindu-l spre casă.

A venit și nevastă-sa vânăta de rușine, și deabia îl dumeri să plece. Florea se duce pe uliță cu capul gol și cu pieptul descheiat, — i se rupseseră toate chioturile de atâtea înbrânceli. Bonbănește întruna și-și aruncă ochii înapoi:

— Nu scapă de mine nici în gaura de șarpe... Am să-l mănânc fript pe cârciumar... De m'or băga în pușcărie pe viață și tot nu-l las!..

Se umflă vântul și risipește vorbele. Nevasta se luptă cu bărbatul întruna, silindu-l din urmă. Tăiară ulița; cotiră la dreapta și intrară în curtea desgrădită și plină de buruieni. Aci stă Florea al lui Dobrică. Casa pare că e o colibă, învelită cu paie, iar pereții dărâmați. În bătătură: un pătul, un hambar, un car, ori plug, nimica!, n'aveai de ce te prinde!.. Și eră limpede curtea, fiindcă n'avea cine să urzească vre'un gunoi. Femeea deabia agonisea mămăliga pentru cei cinci copilași, dintre cari cel mai mare nu împlinise zece ani. Cât despre bărbat nici gând să se lipească de vreo treabă!.. N'avea când, fiindcă întotdeauna eră pe drumul pușcăriei. Se țineau boțorogele de el, ca scaiul de oaie, abia mântuia o jumătate de an închi-soare și alte trei-patru luni îl izbiau. Și nu-l păsuia nimenea pe Florea al lui Dobrică, îl păsuia firea lui iute și lesne răzbunătoare. Se aprindea dintr'un lucru de nimic, și-apoi nu mai ținea socoteală, unde o ieși să iasă. Și pe lângă astea toate, se mai alipia și dragostea ce o avea de drumul cârciumei...

Când să păsească pragul, Florea se mai smuci odată, amenințând cu pumnul în urmă:

— Îl pișc eu... Nici în piatră seacă nu scapă...
Nevastă-sa închise ușa după el și glasul amuți...

* * *

S'a stricat de mult hora, fetele și flăcăii s'au înprăștiat cârduri-cârduri pe uliți și focurile dudue pe vatră. Se coboară seara ca o umbră subțire iar la fântână scârțae prelung cumpăna. Se restoarnă ciutura una după alta, dar donițele nu se umplu, căci flăcăul le varsă întruna și întârzie vorba cu fata, care nu-i vine să se deslipească de ghizdurile puțului.

Se lasă tot mai mult întunerecul nopței, înghite amurgul sângerat, iar stelele scapără una câte una. Rar de tot mai trece pe șosea câte un poștalion, apoi amorțește totul, doar pe alocurea se mai aude, ca un tors târăgănat, rumegatul vitelor, lungite lângă iesle.

S'au potolit focurile prin curți, ochiurile de geam au ațâpit, s'a stins lumina și la cârciumă, — tot satul doarme sub pogorârea păcei, aducătoare de odihnă...

E în cumpăna nopței, o noapte caldă de Cireșar și luminoasă ca ziua. Așa fuse până aci, dar o fășie de nor se ridică de după deal, apoi se întinse, cuprinse tot răsăritul și întunecă fața lunii. Se îngroșează norul tot mai mult și noaptea se posomorește, deasupra satului cade o pată de întunec. Printre șanțurile dela spatele bisericii, se furișă o mogâldeață. Pieri într'o groapă, ieși într'o cieată de burueni și așa plecată, ținū calea tot prin negureala șanțului. Când sui un maidan, se desluși bine, eră om, înfășurat într'un zăbun, fața însă nu i se văzū, aveă căciula trasă pe ochi. Luți pasul, tăie repede o uliță, ocoli grădina destul de mare a unui sătean, apoi se opri în fundul ogrăzii lui moș State. Roti capul împrejur, trase cu urechea, după aceea sări șanțul mărunț. Merse glonț la șira de grâu. Aci săltă căciula de pe ochi, scoase de grabă un mototol din sân și-l vârî în zno-pul de grâu. Cât ai clipi, fitilul aprinse cărpa muiată în gaz și flacăra izbucni. Când vâlvoarea învălui zmocul de pae, răufăcătorului i se senină fruntea și-i căojî fața; un lătrat de câne însă îl făcū să se sfiască, și se repezi peste șanț înapoi...

A trecut norul din dreptul lunii, noaptea s'a luminat din nou; iar focul a cuprins coama șirei, înăl-gându-și vâlvoarea, în limbi roșii, până peste vârful pomilor.

Păreă că s'a aprins tot cerul, așa de sus se ridicase flacăra. Tot satul fu trezit. Moș State n'a putut să ajungă până la foc, a căzut la poarta grădinei:

— M'a lăsat sărac!.. atât a grăit și l-a podidit plînsul. Lelea Catrina, nevastă-sa, când a văzut toată munca, dintr'o vară în gura focului, nu s-a mai știut de ce lume e, a căzut jos leșinată.

A sărit satul întreg, să scape munca din ghiamele prăpădului, — moș State e cinstit de toți. Curg sărăciele și căldările cu apă, dar paiul e scorojit, cu cât îl răvășește, cu atât crește vâlvoarea, iar boabele de grâu pârăie sub puterea mistuitoare. Se încolăcesc limbile de foc, se întind în paie, și șira, înaltă până

deasupra salcâmului, acuma scade mereu, se culcă la pământ...

Când s'a potolit focul, s'a topit și munca. O movilă de cenușă mai fumegă în locul șirei voinice.

Târziu a plecat lumea spre casă, fiecare cu capul plecat și trist de nenorocirea, care căzuse pe sufletul lui bietul moș State.

În urma a trei oameni, cari suie ulița cea mare, se înțeleg, în șoapte, vorbele:

— Eu îmi pui capul jos, că Florea al lui Dobrică a făcut asta! Nu-i văzuși zăbunul?! L-au găsit la pârleaz!.. Ce om bre!.. nu se mai lasă de boțoroage până l-a băgă în patru scânduri! Alaltăeri veni din pușcărie și acum i-a uite-l!.. iar o înfundă...

Un lătrat de câne cutropi șirul vorbirii, apoi după o tăcere iarăș alunecară cuvintele:

— Zi Doamne ferește!.. așa i-o fi fost ursita lui, să nu-și ducă vieața în rostul casei!..

Iarăș a amortit totul. Nici grai, nici suflare, nici foșnet nu se mai simte, — e somnul dulce al clipelor dinspre ziuă. Numai luna, bălană și plină, zorește spre scăpătat, creștând văzduhul limpede...

* * *

— Unde aleargă lumea, fă Călıno?! făcură femeile într'o gură și se sculară cu toatele dela umbra salcâmului.

— Voi, aci o palmă de loc, și nu știți nimic?! — răspunse femeea, care veneă în fugă pe uliță, — auz, că l-au ridicat jandarii pe Florea al lui Dobrică!..

În fața primăriei s'a strâns tot satul. Femei cu copii în brațe, altele cu lucrul în mână, care cum apucase, bărbații toți se vără mereu, iar unii, mai îndrăzneți, s'au apropiat până în pragul primăriei și ascultă înăuntru, cu căciulile în mână. Când și când răzbește afară gura jandarmilor și atunci se dă îndărăt mulțimea, căzând copiii unii peste alții. A fugit toată lumea din fața primăriei, și s'a rânduie de cealaltă parte a șoselei. Jandarmii scot afară pe Florea al lui Dobrică, legat în fiare. Pușcăriașul își poartă ochii turburi peste mulțime, nu se sînchisește cătuș de puțin, numai că se uită cu ură la cei dinprejur... Unii îl blastemă, alții zic: Doamne ferește, și-și fac cruce.

L'au pornit jandarmii pe ulița cea mare, iar lumea l-a petrecut, rămânând fiecare în dreptul casei. Numai o femeie, cu ochi plânși, cu patru copii după ea și cu unul mic în brațe, nu s'a despărțit de cel arestat.

— Mamă, tata nu merge acasă?! a strigat fetița, ținându-se de rochia mamă-sei... Femeea târește copiii după ea și-și urmează mai departe bărbatul...

Moș State vine pe urmă sfârșit și fără putere. Se opri în dreptul casei, își șterse ochii cu mâneca cămășei și dete din cap:

— Vai de bieții copilași... Despre partea mea, poate să-i deă drumul... Munculița dintr'o vară tot mi s'a dus toată în vânt!..

Vedere din Paris

VIAȚA LA PARIS

NOUL PREȘEDINTE AL REPUBLICEI — ENTUZIASMUL ÎN FRANȚIA — CARIERA DLUI RAYMOND POINCARÉ — ACADEMICIAN ȘI OM DE STAT...

„Trăiască noul președinte! Trăiască Poincaré!”

Strigătele acestea răsună, sara pe bulevardele iluminate, în sălile de spectacole și până în foburgurile cele mai extreme ale Parisului. De când e Franța republică, niciodată nu s-a văzut un asemenea entuziasm cu prilejul alegerii unui președinte. Și este drept, că afară de Thiers, nici unul din oamenii cari au ocupat această înaltă demnitate, nu a înfățișat cu atâta eminență un caracter și o inteligență, ca dl Raymond Poincaré.

El este al doilea academician chemat să prezideze la destinele marelui națiuni franceze. Cel dintâi a fost tot sus numitul dl Thiers. Și titlul acesta este o garanție mai mult, că Franța va fi cu strălucire reprezentată în fața lumii.

Originar din Bar-le-Duc, noul președinte al republicei întrunește în cel mai înalt grad, calitățile de ordine, de măsură și de scânteitoare inteligență a vigoasei populații lorene. Deputat la 27 ani, apoi ministru la 35, dl Raymond Poincaré datorește numai muncii patriotizmului și talentului său prestigioasă sa carieră. Ales la Academie, pentru admirabilele lucrări pe cari le-a scris, el a pus de zeci de ori în serviciul literaturii, magnificul său talent de cugetător și de orator. Ca om politic, se știe cu câtă competență și succes a intervenit el în timpul din urmă în tulbura situație internațională. Grație lui, diplomația franceză a avut preponderanța; și tot lui i se datorește localizarea conflictului în Balcani.

Alegerea acestui bărbat eminent la președinția republicei franceze, a fost fatală. Evenimente mari se pregătesc în politica europeană. Franța are nevoie de a avea în capul ei, nu o simplă figură reprezentativă, ca până acum, ci un caracter, o personalitate, capabilă de a da o direcțiune unitară treburilor interne și externe ale acestei mari puteri. Dl Raymond Poincaré va fi acest om!

Nu, niciodată alegerea unui președinte n-a fost primită aci cu un entuziasm așa de vibrător. Acela

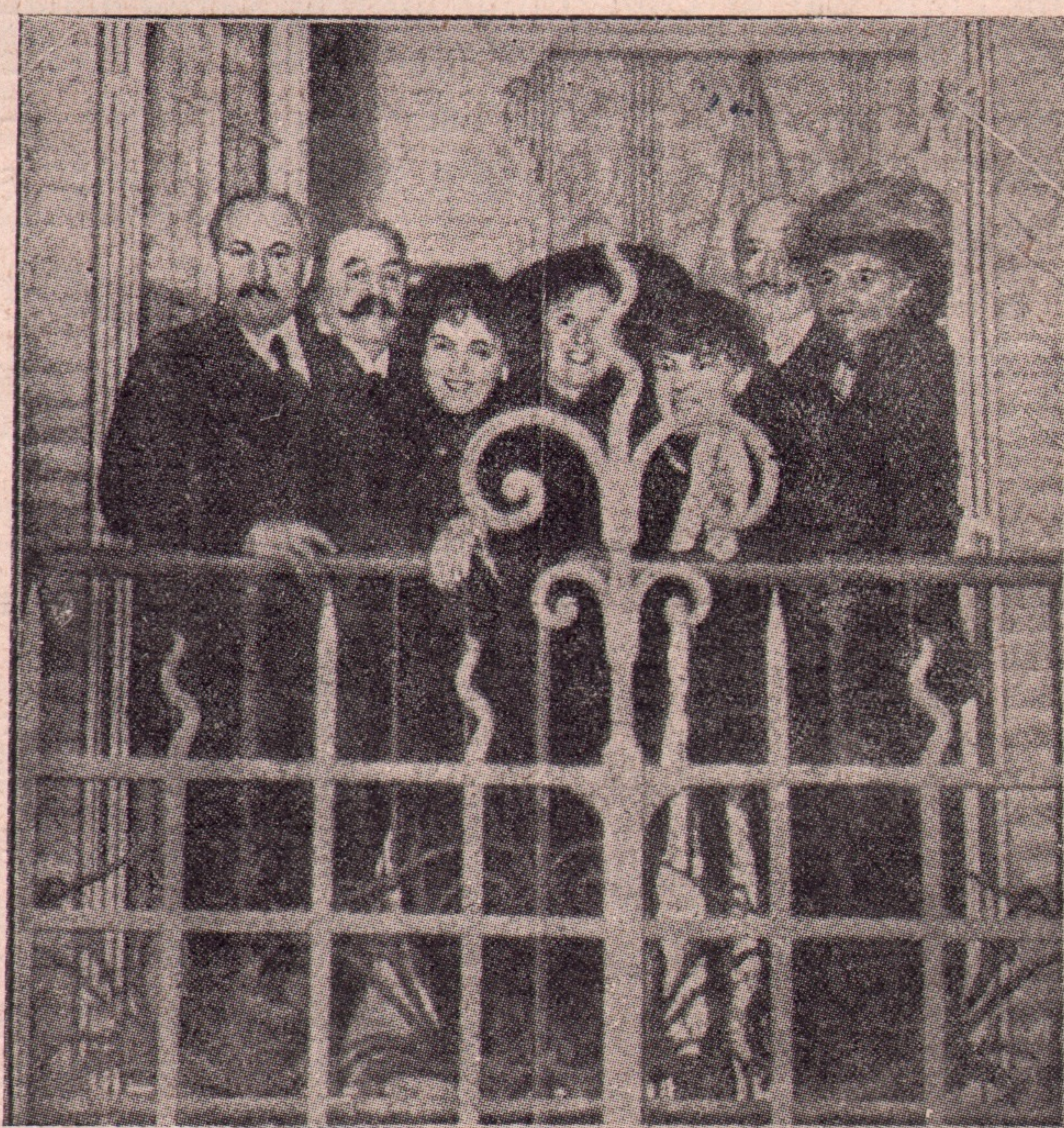
care se află în aceste momente la Paris, regăsește cu bucurie vechea expansiune franceză, așa de curios amorfă de câțiva timp. Niciodată partidele politice, — afară de neglijabili socialisti — nu au fost mai strâns unite, într-o aclamă pe noul ales al națiunii. Și publicul, publicul cel mare, a manifestat în mulțime, însă în fața locuinței noului președinte, lucru cu care nu ne obișnuise până acum.

Dl Raymond Poincaré, cu toată frumoasa lui modestie, va fi încercat de sigur un sentiment de legitimitate mândrie, văzând iubirea cu care alegerea lui a fost primită în Franța. Și respectul cu care ea a fost întâmpinată în străinătate. Ziarele germane, engleze, austriace, italiene și rusești, au salutat cu unanimitate succesul acestui demn fiu al Franței. În regatul român, dl Poincaré numără multe simpatii. Actualul președinte al Republicei, cunoaște foarte bine România. Cine nu știe că el a pledat în această țară ca avocat al antreprenorului Hallier?

„Trăiască Poincaré! Trăiască Franța!”

Fazele acestea scânteiază în licăriri de foc, sara, la ușile teatrelor și ale sălilor de spectacole. În ziua când a fost ales dl Poincaré, cartierul Mont-martre a fost în delir. Chansonistii au improvizat imnuri de laudă în cinstea lui Poincaré, chansonistii cari până acum biciuiau cu atâta vervă satirică pe șefii statului francez! Politicianii au uitat meschinele lupte de partid și l-au aclamat din toată inima pe noul președinte; literații și artiștii știu că cea mai înaltă demnitate din Franța o ocupă acum un om în care au avut totdeauna un prieten sincer și devotat. Poporul e încredințat la rândul său de spiritul de nobilă umanitate, care l-a animat în totdeauna pe noul lui președinte.

În definitiv, bucuria domnește în întreg cuprinsul acestei țări. În străinătate, domnește încrederea.

Poincaré, noul președinte al Franței, primește în ziua alegerii ovațiile mulțimei, în mijlocul familiei și al prietenilor.

Poincaré, noul președinte al republicii franceze.

Câteva cuvinte acum asupra carierei dlui Raymond Poincaré.

Născut la 20 August 1860, dl Poincaré a avut o tinereță extrem de sânguitoare. Fiu al unui inspector de poduri și șosele și văr cu ilustrul matematician Henri Poincaré, actualul președinte își luă licența în litere și doctoratul în drept. El debută ca avocat în anul 1883.

Jurnalist distins, dl Poincaré a scris multă vreme la ziarul „Voltaire“, unde a fost coleg de redacție și cu Emil Zola și Clemenceau. În 1887, el a fost ales deputat al departamentului Meuse. De aci înainte cariera sa politică îl duse din succes în succes.

Ca avocat, dl Poincaré a fost apărătorul Academiei literare Goncourt, în faimosul proces al acestei instituțiuni. Ales la Academia franceză ca succesori al lui Gebhard, discursul său de recepțiune a rămas celebru. Eleganța stilului, profunzimea cugetării, talentul de sinteză al lui Raymond Poincaré, fac din el una din cele mai luminoase personalități literare din Franța.

Bărbat în puterea vrâstei, noul președinte al republicii franceze, promite patriei lui niște servicii emnente. El se va instala în palatul Elyseului, în ziua de 18 Februarie, ziua când dl Armand Fallières se va retrage definitiv. Cu toate acestea, cu minunata-i virtute civică care îi este particulară, dl Raymond Poincaré a declarat amicilor săi, că nu va lipsi la nici una din ședințele Academiei franceze, după cum nu va renunța la nici unul din dineurile anuale ale Academiei Goncourt. Gest admirabil, care luminează cu putere spiritul eminent al acestui mare om de stat, care cu nici un chip nu vreă să abdice dela preocupările literare atât de scumpe lui.

În el, Franța va avea un reprezentant demn și strălucit. Se pare că era, în care șeful acestui mare stat eră mai mult o figură decorativă, a dispărut. Iată un triumf al democrației luminate și elegante, și un semn

grozav de înfrângere a mentalității socialiste. De aceea, grupul socialist s-a și opus cu atâta înverșunare la alegerea dlui Poincaré. Sforțare zadarnică! Franța e oboșită de extravagantele acestei secte, al cărei rol tinde să se șteargă cu desăvârșire în societatea modernă franceză.

Adrian Corbul.

Unui moșneag

Tu ce străbunii mi-amintești
Cum calci frumos și-a bine...
Târând frânturile lumesti
Mă văd în anii ce-i trăești
De-o fi s-ajung ca tine...

Ca un fermecător apus
Ce scăpătând, străluce,
Senin, cu ochii tot mai sus
Duci cald în tine timpul dus
Pe drumul ce se duce...

Și-n timp ce tot mai palid scazi,
Din clina ta, bătrâne,
Privești în jur, pe gânduri cazi;
Trăești din eri, respiri din azi
Nepăsător de mâne...

Și 'mbrățișezi cu'n zâmbet sfânt
Mulțimea cea streină...
Cum par' că n'ai mai fi pământ
Vuirea lumei ca un cânt
De sufletu-ți se-anină...

Și poate 'n pieptu-ți s-a zbatut
Durerea 'ntreagă... Poate
Îngenunchiat ori abătut
Tot veacul ți-l-ai străbătut
Și-un semn n-arăți din toate...

Căci azi trei sferturi ești în cer
Și jos abia o parte...
Căci simți, că-n ultimul ungher
De suflet, toate câte-ți pier,
Te întregesc departe...

O, scump, necunoscut pribeag...
Sub cea din urmă rază,
Din ce în ce, mai mic, mai vag,
Te văd cum scapeți pe toiag
În zărea ce 'nserează...

Și capu-ți alb, îmi pare-un crin
Ce-ar înflori toiagul,
Atât te-ai șters din drum... Și fin
Ca pe-un parfum, tot mai puțin
Îți sorb din urmă vagul...

Și-o lacrimă îmi cade-apoi...
Și lacrima de-mi vine
E doar, că prea puțin din noi
Ne vom redeșteptă eroi
Întregi și sfinți ca tine...

GEORGE GREGORIAN

ZĂRI DIN UNIVERS

— Venus sau Luceafărul —

GAVRIL TODICA

Cine nu vede, în serile senine de acuma, spre orizontul sud-ost, o neastâmpărată stea strălucitoare? E Luceafărul țaranilor noștri sau Venus din mitologie, cea născută din spuma mării.

E atât de strălucitoare, încât de mulțori aruncă umbră, precum ușor se poate convinge oricine. Întrece pe Saturn, întrece pe Marte, pe Iupiter, pe Sirius. Se vede și ziua, când soarele nu e prea sus, ori prea aproape. Șoaptele inimilor simțitoare o iau drept martoră a „jurămintelor eterne“:

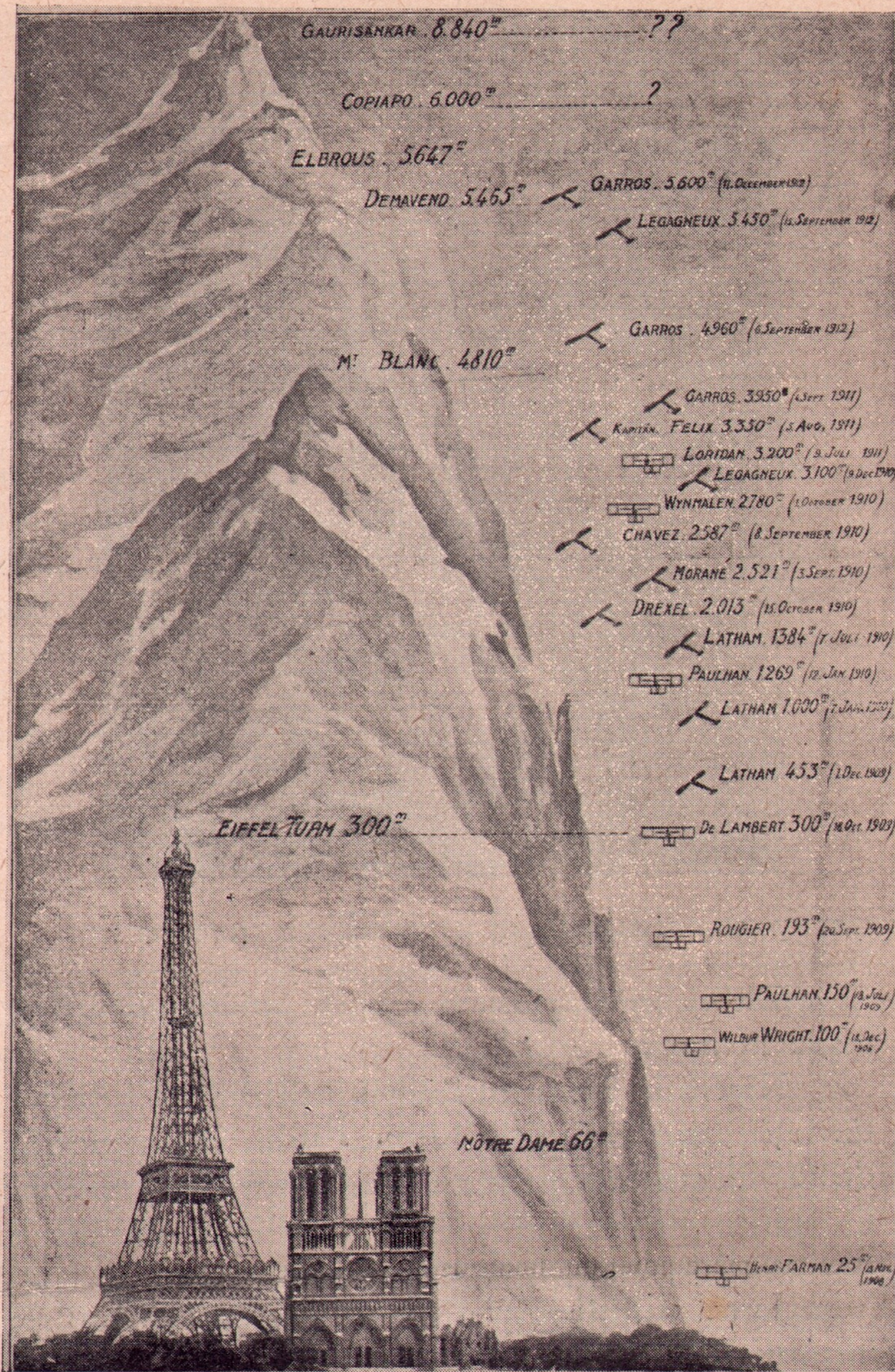
Blând Luceafăr, numai ție
Taina noastră ți-am tradat;
Dară altul să nu știe
Dragoste, că ne-am jurat.

Efemeridele astronomice scriau, că în 6 Iulie 1912 la ora 2 dimineața, Luceafărul eră în conjuncțiune superioară cu Soarele, adică trecea tocmai pe dincolo de Soare. Se află în distanța cea mai mare dela noi.

De atunci a apucat spre stânga dela Soare și

Din farmecele Crăciunului: Un pom uriaș de Crăciun, pe care l-a făcut o bogătană din New-York într'o piață a orașului. Pomul are înălțimea unei case cu patru etaje și a fost luminat în noaptea Crăciunului de 2000 de lămpi electrice colorate. În vârful lui a fost pusă o stea uriașă, care lumina în depărtări enorme. În ajun lumea din New-York a alergat cu duiumul, ca să privească pomul acesta de Crăciun, public, care a fost cel mai splendid spectacol al sărbătorilor din acest an.

Înălțimile, pe cari le-au ajuns aviaticii până azi, comparate cu Notre Dame, Turnul Eiffel, munții Blanc, Demavend, Elbrous, Capiapo și vârful Gaurisankar.

în lunile de toamnă a început să se vadă seara la apus. În 14 Iulie, 13 August, 12 Septembrie, 12 Octombrie, 11 Nov. și 12 Dec. fu în conjuncțiune cu Luna, adică în aparență l-a ajuns luna.

În 9 Ianuar 1912 trecu la 1°38' spre nord dela Iupiter și în 8 Novembre la 1°43' spre sud. În 24 Faur și 13 Decembre s-a aflat aproape de Uran; în 27 Mai aproape de Saturn; în 13 Iulie aproape de Neptun și în 9 Sept. aproape de Marte.

Luceafărul e cunoscut din timpurile cele mai vechi. Cătră finea lui Sept. 1610 Galilei băgă de seamă pentru întâiaoară, că Venus are fase întocmai ca Luna. Privirea acestor fase ofere un interes deosebit, ne surprinde în mod curios. O lunetă de putere mijlocie ne face să exclamăm cu Galilei: „Cintiae figuras emulatur mater amorum“ (Stăpâna iubirei imitează figurile Cinthiei = Venus imitează fazele Lunei). La prima observație, făcută pe timpul cvadraturei, ori între cvadratură și conjuncțiune inferioară ni se pare că aieva avem Luna înaintea ochilor.

— Vezi figura pe pag. 74. —

Când Venus e dincolo de Soare, în punctul de conjuncțiune superioară, ea se află în distanța cea

Cel mai mare hotel din lume: Hotelul St. Regis în New-York.

mai mare dela noi, la 257.600.000 km., și e redusă la un disc de $9\frac{1}{2}$ secunde. Atunci e în fasa plină.

Apoi pe nesimțite se abate la stânga și în ocolul ei se apropie de Pământ. Treptat îi crește și discul aparent. În cvadratură, se află la 149 milioane km. dela noi, distanță în care se află și Soarele. În acest timp avem *elongațiunea maximă* a Luceafărului și a-nume *elongațiunea est*, fiindcă e spre răsărit (stânga) dela Soare. Astfel va fi în 12 Faur 1913. Atunci Luceafărul va apune vr'o 4 ore după Soare.

Dar planeta noastră nu stă în loc. Discul ei crește mereu, semn că se apropie de noi, dar în aparență și de Soare. Când se află la vr'o 40° dela Soare, atunci are strălucirea cea mai mare. Astfel va fi în 19 Martie 1913 seara, după apusul Soarelui și în 31 Mai 1913 dimineața, înainte de răsăritul Soarelui.

În 24 April 1913 ajunge între noi și Soare, în *conjuncția inferioară*, cum se zice astronomicște. Discul i-ar fi cel mai mare, adecă de vr'o $65''$, dar îl vedem numai din partea neluminată de Soare, ceea ce însemnează că îl zărim numai când trece în dreptul Soarelui. Tregeri de aceste nu se întâmplă la toată *conjuncția inferioară*, ci numai la intervaluri foarte mari. Ultima a fost în 1882 și proxima va fi în anul 2004, cine va ajunge.

În *conjuncția inferioară* se află la distanța cea mai mică dela Pământ, vr'o 41 milioane km.

Apoi trece spre dreapta dela Soare. Adecă se

vede dimineața, înainte de a răsări Soarele, în formă de secere subțire (prin ochian). Trece prin strălucirea maximă. Porțiunea luminată de Soare crește, dar planeta se depărtează de noi, discul aparent scade.

Ajunge în *elongațiunea maximă vest*, unde se află în 26 Nov. 1911 și unde se va afla în 4 Iulie 1913.

În acest punct, Luceafărul iarăș e în *cvadratură*, în primul pătrar și iarăș la distanța de vr'o 149 milioane km., ca Soarele.

Se întoarce, mai anevoe, spre Soare, dând ocol pe după el. Porțiunea luminată crește. Discul aparent scade. În timp de $7\frac{1}{2}$ luni ajunge în *conjuncția superioară*, în fasa de Luceafăr plin, la distanța cea mai mare dela noi, pentru a începe o nouă revoluție, asemenea celei scrise în șirele precedente.

Vedem că, în privința observației, Luceafărul e foarte greu de studiat.

Fasele i se remarcă ușor. Dar detaliile le surprindem foarte greu și incomplet.

Când s-ar prezentă pe deplin luminat, se află pe dincolo de Soare, cu totul eclipsat de razele acestuia și redus la un disc mititel de 9—10 secunde de arc, din cauza depărtării considerabile de peste 250 milioane de km.

Când ne-ar prezentă discul cel mai mare, se reduce porțiunea luminată, până la dispariție totală. Planeta își întoarce spre noi partea întunecată.

Din datele indicate observăm că revoluția aparentă a Luceafărului se face cam în: 1 an 7 luni 10 zile (15 Sept. 1911 — 24 April 1913).

Ferdinand, regele Bulgariei, pe ruinele cetății Cavala.

Fazele pe dincolo de Soare reclamă timp mai îndelungat ($14\frac{1}{2}$ luni) decât cele pe dincoace (5 luni). Causa e, că în cazul primă planeta se mișcă în aceeași direcție cu Soarele, în cazul al doilea în sens contrar.

Din revoluția aparentă a planetei se calculează revoluția reală, care face vr'o 225 zile, adică vr'o 7 luni și jumătate sau 0.615 din anul nostru. Cu alte cuvinte, în timp ce Pământul face 615 revoluții în jurul Soarelui, Venus face 1000. Adică 615 ani terestri echivalează cu 1000 ani venereni.

Va zice cineva: de unde știm noi că Luceafărul se află la 257 milioane km., în faza plină și la 41 milioane km. în faza întunecată?

Poftim și faceți dvoastră socoteala din următoarele elemente:

Distanța mijlocie a Pământului dela Soare face 149 milioane km.

Idem a Luceafărului 108 milioane km.

Când Luceafărul se află dincolo de Soare, evident că distanța lui este 149 milioane + 108 milioane = 257 milioane km.

Când Luceafărul ajunge între noi și Soare, distanța este $149 - 108 = 41$ mil. km.

Discului aparent de $65''$ la distanța de 41 mil. km. îi corespunde un diametru real de 11.967 km., numai cu ceva mai mic decât al Pământului (12.742 km.) Luceafărul și Pământul sunt deci două planete gemene.

Care e durata zilelor Luceafărului? Răspunsul e foarte anevoios.

În punctul acesta, astronomii se împart în două tabere:

a) Unii admit, că durata rotațiunii este de 23 - 24 ore. Astfel Domenico Cassini în 1666 - 1667; Bianchini în 1726; J. J. Cassini în 1740; Schroeter în 1788; De Vico 1793 - 1841 și alții, până în ziua de astăzi.

b) Alții afirmă, că durata rotațiunii este de 225 zile, adică sincronă cu durata revoluțiunii, ziua egală cu anul, ca pe Luna noastră, ori pe planeta Mercur, cea mai apropiată de Soare. Autorul acestei păreri fu astronomul italian Schiaparelli, care din o serie de observații făcute în 1877 - 8 și 1895 anunță că rota-

țiunea e sincronă cu revoluțiunea. Schiaparelli își fixează atențiunea asupra unor pete rotunde, definite strălucitoare, a căror prezență în apropiere de cornul luminat a fost atestată de observațiunile făcute în curs de două veacuri. Observațiunile sale neconținute îi arătară neschimbarea pozițiunii lor față de terminator, ceea ce dovedea că regiunile zilei și cele ale nopții sunt neschimbate pe suprafața planetei. Cu alte cuvinte, Venus se află veșnic cu aceeași față întoarsă spre Soare.

Nu au lipsit confirmările acestor rezultate. Astfel, la Bothkamp (Prusia) astronomii Vogel și Lohse au făcut observațiuni, ce nu se împacă cu o rotațiune repede. De asemenea profesorul Holden din Washington, Perrotin din Nizza, Lowell din Arizona, Tacchini din Roma, Mascari din Catania și de pe Etna.

Cu toți contradicțorii, cari nu au lipsit și nu lipsesc, cetesc și astăzi despre observații cari confirmă părerea lui Schiaparelli.

Tocmai când scriu șirele acestea, am înainte-mi raportul lui Gaston Hauët despre observațiile asupra Luceafărului, făcute în Iunie 1911 din Vigneux lângă Paris. (Buletinul Societății belgiene de astr. 1912, pag. 5 - 8). Cu o lunetă Secrétan de 75 milimetri în diametrul obiectivului, măbind de 150-ori, Hauët a putut constata două pete la extremitățile cornului planetar, cea dela nord fiind deosebit de largă, strălucitoare și limpede. Din aceste observații și din altele, făcute mai înainte, Hauët deduce existența a două calote polare delimitate, *ca pe Marte*, de un *colier întunecat*. Nu se poate zice, că aceste regiuni albe ar fi datorite prezenței de nori persistenți. Mai de grabă sunt regiuni polare, produse de gheață și zăpadă, ca pe Marte și Pământ.

Un alt fapt, ce se desprinde din analiza acestor observații, este deplasarea foarte încetă, aproape nulă, a detaliilor *foarte lămurite*. De unde urmează, că Venus rotează foarte încet, mișcarea de rotațiune fiind egală cu mișcarea de translațiune a planetei.

(Observații de acestea, de importanță pentru toată știința astronomică, s-ar putea face și dela noi, să zicem din Geoagiu, unde condițiile atmosferice sunt foarte bune, dacă nu ar lipsi instalația și luneta, relativ modeste).

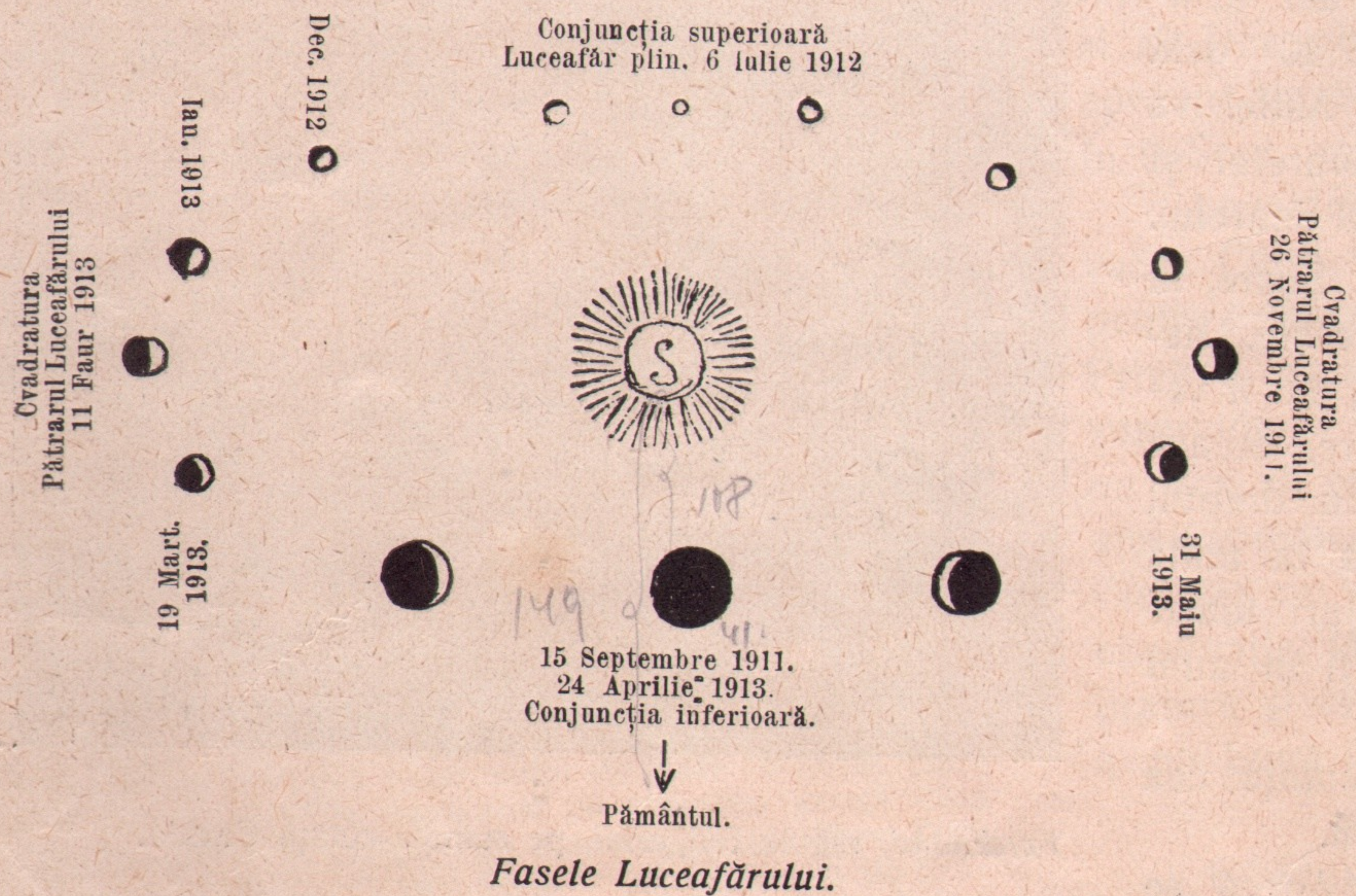
Tot în două sunt împărțite și cercetările spectroscopice, referitoare la rotațiunea planetei.

a) Rotațiunea repede o atestază Belopolsky din Pulkova (Rusia).

b) Rotațiunea de 225 zile Slipher din Arizona (America).

Vedem dar, că până astăzi chestiunea nu e lămurită deloc. Ceea ce reclamă observații viitoare pentru detaliile de pe suprafața planetei.

Deși în privința mărimii, Luceafărul și Pământul sunt două planete gemene, există între ele și deosebiri fun-

damentale. Astfel, pe când globul nostru e înclinat pe ecliptică cu 23° 27', globul Luceafărului stă pieziș pe orbita sa cu 55°. Ceeace însemnează, că pe Luceafăr nu sunt zone temperate. Dacă astfel ar fi înclinată și osia pământului, atunci în Italia, Spania, Portugalia, Franca, Austro-Ungaria, România, Peninsula-Balcanică, etc. etc, s-ar schimba ferbințala de Sahara, cu iarna dela poli.

Luceafărul deci nici de departe nu a acea lume îngerească, de liniște tainică, de fericire eternă și frumseță răpitoare, — cum ni-l închipuim seara sau dimineața dela distanța de 250 milioane km. Viața organică întâmpină mai multe greutăți, decât la noi, dacă nu o proteje cumva atmosfera deasă.

Renunțare

— Cântec de demult —

Tu ai mantă de hermină,
Eu o zeghe dela plug;
Eu — pământ, tu — o lumină,
Mi-ai zis: vină!
Ci eu fug.

Ce te uiți cu ochii dornici,
Pot eu oare să te am?
Moșii tăi au fost statornici
Biv-vel-vornici
Neam de neam.

Drept e: s-a 'ntâmplat anume
În războiu isprăvi să fac;
Dar eu m-am născut pe lume
Fără nume
Și sărac.

Ai putea să fii tu dragă
Unui vistier de sfaț,
Voievod să te aleagă
Ori un agă
De Bizanț.

Că nu-i slava pentru mine,
Mi-e destinul neprielnic
Și părinții tăi știu bine
Că de tine
Nu sunt delnic.

NICHIFOR CRAINIC

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

VI.

— 4 —

Floarea Betuliei.

Trupul ei eră svelt și înalt ca al olivului și totuș gingaș ca al crinului; fața ei eră albă, puțin purpurie, ca a piersecilor din Armenia; ochii îi erau mari, de un vânăt închis ce trece în negru; buzele-i erau mici și roșii, ca un fruct cărnos desfăcut în două, lăsând să se întrevadă șiragul de mărgăritare; părul ei eră bogat, împodobindu-i capul, ca o splendidă coroană de bronz. Eră ca o dulce arătare de vis, și îndată ce își deschise gura, glasul ei vibră ca harfa cerească a heruvimilor.

— Încetați cu cearta. Popor al Betuliei, ascultă-mă!
Cineva strigă:

— Trăiască Iudita, prietena săracilor!

S'auziră aclamări însuflețite. Iudita își rotî privirea asupra poporului, și se făcî liniște. Eră ca o regină, în haina ei împodobită cu scumpe mărgăritare. Toate privirile se îndreptară asupra ei, cu uimire. Pășî puțin înainte, apoi începî să vorbească cu glasul ei curat, muzical și adânc, ca toți să o înțeleagă:

— Ascultă-mă, popor din Betulia! Am visat un vis, un vis măreț și strălucit...

Ascultau cu toții, cu încordare:

— Ieri seară m'a cuprins o mare mâhnire din pricina ta, poporul meu; mă torturau chinuri și am priveghiat până târziu în noapte, cu rugăciuni fierbinți. Am îmbrăcat sac de păr, mi-am presărat cenușe pe cap, și plângând l-am rugat pe Iehova, să privească la năcazul nostru, și să ne păzească cetatea...

Ochii i se umplură de lacrimi. Mulțimea se înduioșă. Boaz privea neliniștit în toate părțile. Iudita continuă:

— Iehova trimisese deja zorile pe cer, când, în sfârșit am căzut într'un fel de somn, ca amețită. Trupul meu durmiă, dar sufletul veghiă...

Fața ei îndurerată se însemnă de un zimbet luminos.

— Și atunci mi s'a înfățișat un înger. Trupul lui străveziu eră ca un nour alb, luminos, din ochii lui cădeau asupra-mi raze strălucitoare, încât credeam, că trebue să mor...

Preotul zise:

— Aici văd degetul lui Dumnezeu! — Iudita se oprî puțin; bătrânii ascultau cu încordare:

— Și a zis îngerul — continuă ea — și mi-a spus: „Du-te, Iudito, în tabăra asiro-babiloniană și mântu-ește-ți poporul; Domnul va fi cu tine!”

Un murmur trecî prin mulțime, apoi s'auziră ici-colo glasuri înviorate, căci poporul Betuliei știă, că Iudita spune întotdeauna adevărul.

Boaz făcî semn, și poporul se liniști. Fruntea lui înaltă se acoperi de crețe; simțiă acum, că rolul lui e pe sfârșite. Iudita își ridică spre cer privirea transfigurată:

— Strălucita vedenie cerească a dispărut. Ceața luminoasă s'a împrăștiat, dar glasul ei îmi sună și acum în urechi. A dispărut, dar îi simțesc și acum sărutul; de atunci sunt aprinsă, ard... Ceva îmi șoptește: pune-te pe lucru și Betulia va fi liberă!

— Iudito! Iudito! — răsună pe buzele poporului numele femeii minunate. Știam că Iudita e temătoare de Dumnezeu; știam că ea nu spune minciuni. O priyam cu adâncă cucernicie: ea vorbea cu îngerii... Bătrânii se gândiau, cu capetele plecate, la arătarea cerească.

Ea se întoarse spre Ozia:

— Am venit să-ți spun, că în vremece soarele va străluci de patru ori deasupra muntelui Chelmon și va apune de patru ori după Liban, voi libera Betulia din mâinile Asirienilor.

Se făcu liniște. Se minunau cu toții de vorbele ei îndrăznețe. Boaz întrerupse tăcerea, cu îndoiala lui:

— Și asta cum va fi cu putință?

Iudita arătă spre servitoarea, ce așteptă lângă scări.

— Încă înainte de apunerea soarelui voi trece în tabăra lui Holofern ca fugară, celealalte lasă-le în grija mea...

Omul cu părul roș nu se încredea. Bătrânii încă își clătinau capetele; singur poporul se încredă în ea, căci Iudita mai săvârșise doar și alte lucruri mari spre mărirea lui Iehova și binele lui Israil.

— Dacă voi reuși cu gândul ce mi l-a dat Dumnezeu — zise încet — după patru zile voi fi aici cu un cap plin de sânge...

Eră o tăcere de moarte.

— Care valorează o lume.

Privirea ei eră sublimă și înspăimântătoare.

— Voi fi aici cu un cap, ce se odihneă până acum pe grumazul comandantului asirian, în atâtea mii de lupte...

Murmur de uimire cuprinse rândurile mulțimii. Sfatul Bătrânilor sta ca înmărmurit. Tăceau cu toții, singur Boaz zise:

— Ce spui, Iudito?!

— Domnul va fi cu mine...

— Dacă nu aș ști, că prin mintea și nobleța ta ești cea dintâi între femei, aș crede că ești nebună. Gândul tău e cu neputință de a-l înfăptui!

Abiezer adause și el:

— Crede-mă, Iudito, capul lui Holofern stă mai sigur, ca al oricărui alt om din lume. În jurul lui sunt o sută douăzeci de mii de luptători greu-înarmați. Ce vrei dar?

— Ceeace poruncește Iehova...

— Ești prea slabă pentru o astfel de faptă — adose Abiezer întunecat mângâindu-și barba. Ozia adose:

— Femeia e slabă dar e mai tare, ca unii zei păgâni... Câteodată e chiar uriașă...

Știa și el, că Iudita plănuiește un gând nebun, dar credeă că tot e mai bine să se stingă o viață de om, decât un oraș întreg... În vremece Iudita va stă în tabăra lui Holofern, poate să plouă în patru zile și

atunci Holofern poate aștepta zadarnic la poala Dotai-nului.

— Adevărat că uneori femeia e uriașă — zise Gotoniel — dar în *inima* ei rămâne deapururi *femeie*.

Nu plecă, Iudito, podoaba Betuliei, căci brațul tău de zăpadă nu e făcut pentru omor. Rămâi între zidurile orașului nostru, căci *eu simțesc, că dacă vei merge, vei muri de-o moarte chinuitoare, de o moarte care e mai tristă ca aceea sub lovitura călăului...*

Bătrânii își clătinau capetele alături de Boaz. Singur poporul, cu inima lui de copil, se încredea în Iudita...

— Domnul va fi cu mine și-mi va da putere. La asfințitul soarelui mă duc în tabără, și dacă nu mă înapoiez după patru zile, deschideți porțile cetății...

— Cumpănește bine ce faci, — zise și Ozia. — Vei îndura chinuri...

— Vei îndura chinuri! — repetă Gotoniel.

— Dacă Dumnezeu vreă, voi muri. Mor bucuros pentru Betulia!

În glasul ei tremură însuflețirea martirilor. Câțiva lacrimau. Gotoniel plângea și el; se ridică deodată și zise întunecat:

— Du-te dar, în numele lui Iehova... dar mă cuprinde rușinea, că în mijlocul atâtor bărbați, vine o femeie slabă, să-și pună viața pentru noi!..

Abiezer spuse în batjocură:

— Bărbații nu se tem niciodată de moarte, privesc cu îndrăzneală în fața oricărei primejdii, dar sunt mult mai cuminți, decât să săvârșescă o prostie ca asta. O femeie o face, uneori din capriciu.

— Mulți bărbați sunt mai lași ca femeile nepu-tincioase... — replică cel cu părul roș, apoi ca să-și repare observarea, adause:

Dar situația e într'adevăr foarte gravă...

Iudita, care sta în fața poporului ca o zeiță, își întoarse privirea spre Boaz, încât acesta trebui să-și plece ochii în fața privirii ei aprinse, poruncitoare. Dar sufletul lui de revoluționar totuș nu recunoșteă supunerea, nici măcar un fel de frică față de regi, preoți, sau alți oameni puternici...

— Boaz, cer ca tu să fi liniștit patru zile, căci tu ai venit în numele poporului...

— Fie dar! — strigă poporul înainte ca Boaz să fi putut răspunde.

Boaz zise și el, plecându-se în fața Iuditei și a sfatului:

— Patru zile mai așteptăm, în numele poporului! Poporul strigă:

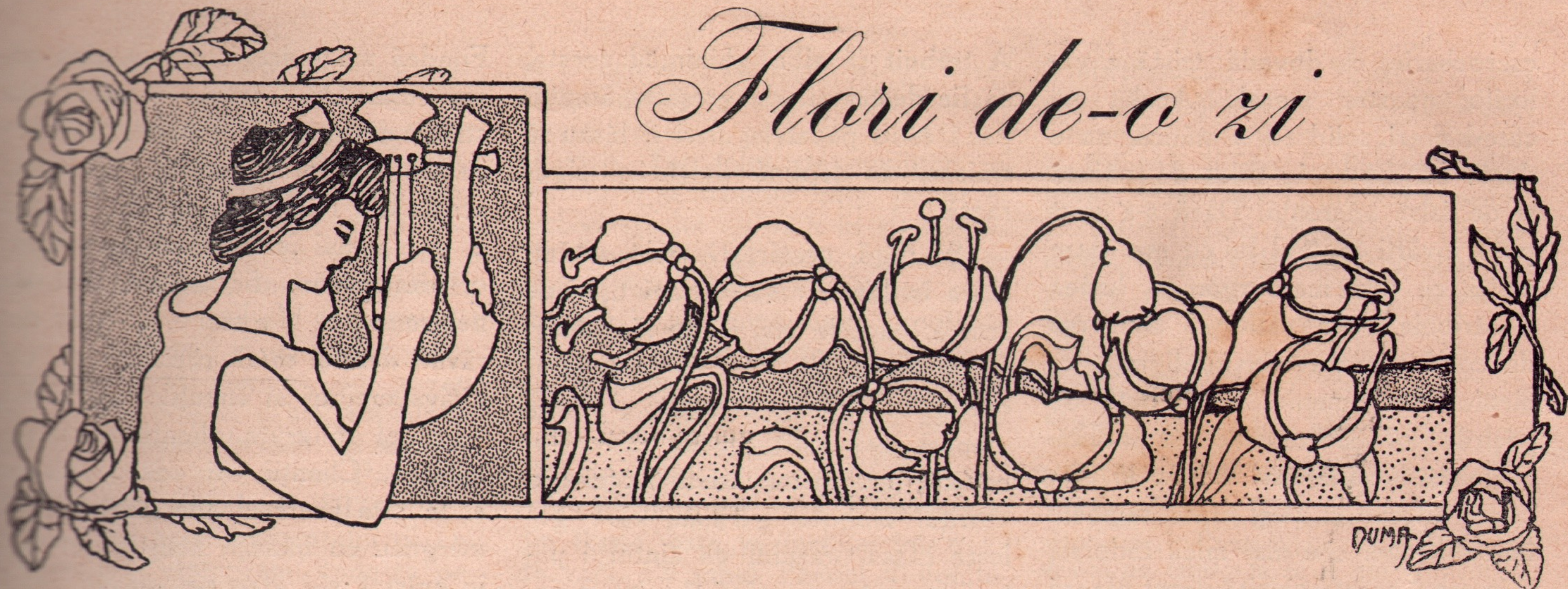
— Să fii cu noroc!

Ozia în clipa aceasta solemnă, se apropie de ea, cu mâinile încrucișate. Se opri în fața ei, și dupăce floarea Betuliei înghenunchie în fața lui, își puse dreapta pe capul ei cu plete minunate spunând cu glas îndurerat și adânc:

Iehova să te binecuvinte!

Și mulți începură să plângă, căci cuvântul preotului părea că își ia rămas bun dela un mort...

— urmează —

Flori de-o zi

Fantoma lui Tolstoi

La teatrul Odeon din Paris se ardează în momentele de față un șir de reprezentațiuni a piesei „Puterea Intunerecului“ de Leon Tostoi. În fiecare seară publicul francez e zguduit de realismul aprig al acestei opere măestre, realism în care se amestecă, ca o rază albastră de lună în negrul unui cavou, acel sentiment mistic, acea divinațiune a lumii neștiute pe cari le găsim în toate scrierile romancierului rus, și cari fac din el unul din geniile cari cinstesc mai mult omenirea.

După admirabila inovație a directorului Odeonului, d. Antoine, piesa lui Tolstoi e precedată de o conferință asupra autorului ei. Dna Sévérine, celebra scriitoare franceză, cu sufletul ei insetat de justiție și de umanitate, a fost cea mai designată pentru această sarcină. Conferința dnei Sévérine vibrează de sensibilitate, și admirația ei față de nobilul mort pe care-l pomenește, face să-i tremure glasul și să-i se umple ochii de lacrimi. Emoțiunea ei se întinde și la publicul din sală.

Printre altele, scriitoarea franceză se-a făcut cunoscută în conferința ei, una din manifestările cele mai mișcătoare cari au urmat morții lui Tolstoi. În manifestarea aceasta pornită din sufletul țaranilor de pe domeniul Isnaia-Poliana, al acestor țarani pe cari marele om îi iubise așa de mult, este dat cel mai minunat semn de remuștință ce i l'au putut da. — Ea aruncă o lumină vie asupra imensei mase de oameni care inundă inima lui Tolstoi; dar ea ne dovedește mai

ales că faptele bune înving de cele mai multeori egoismul și îngratitudinea, inerente firei omenești, chiar atunci când ele se dezvoltă în naturile primitive. Iată anecdota autentică pe care am auzit-o din gura dnei Sévérine:

În miezurile de noapte, povestesc țaranii ruși — când zăpada se așterne peste câmpii, când vântul vine urlând din stepe, o umbră misterioasă pășește în mers rar pe întinsul alb, o umbră de bărbat în vestminte de mojiic, cu un toiag înalt în mână, cu barba ca neaua și cu fruntea plină de raze. Este fantoma lui Tostoi! Ea rătăcește pe pământul plin de păcate, străbate satele, trece prin fața bordeelor mojicești, cu ochii la cer, întizând din când în când brațele într'un gest de implorare. Și țaranii îl văd în fiecare noapte, ei îl văd fără frică și fără îngrijorare. Căci, spun ei, „Sfântul Tolstoi“ își trimite sufletul să rătăcească prin lume, nu spre a-și ispăși păcatele proprii, ci pentru a răscumpără, ca un alt Hristos, suferințele întregii omeniri și mai ales pe acelea ale mojiicilor ruși, cărora cu propria lui trudă, el le câștigă o parte din rai. Și în fiecare seară, umbra sfântului moșneag le trece pe dinainte, înaltă, maiestooasă, sublimă, pe întinsul câmpurilor albe, pe cari fruntea lui plină de raze le luminează cu o lumină ecstra-umană!..

Iată ce idee își fac mojiicii din Isnaia-Poliana de fostul lor stăpân. Și îmi pare că dacă ar trăi încă, Tolstoi ar afla cea mai înaltă răsplată a geniului și bunătații lui, în acest simbol de altruism evanghelic în

care l'au transformat umilii acestei lumi, cărora el le-a închinat în viață sublimele lui însușiri. A. C.

*

Un escroc...

Manipulațiunile păcătoase ale marelui întreprinzător evreu din Budapesta e ultima senzație a zilelor. Ziarele din țară și din străinătate vorbesc deopotrivă despre omul acesta, care a păgubit o societate engleză, statul și alte case financiare, până la suma considerabilă de 6 milioane. Și ce-i ciudat în toată escrocheria aceasta, e faptul, că domnul întreprinzător a lucrat cu cele mai simple mijloace, naive chiar, în toată manipulația sa păcătoasă. S-a dat la simple falsificări, a tras două-trei copii de pe acții originale și pe acestea le-a valorizat luând pe ele împrumuturi dela diferite institute de credit. Nu-ți trebuie nici o minte deosebit de ageră, nici un spirit deosebit de inventios, ca să faci falsificări de felul acesta. Nu-ți trebuie nimic din toate acestea, dar îți trebuie neapărat o bună doză de cutezanță hotarnică cu obrăznicia. Îți trebuie cutezanța aceea, care-ți dă destulă putere să-i spui omului în față prostia, să-i arunci insulta și el să creadă, că-i lauzi cuminenia și-i aduci osanale. Îți trebuie cutezanța aceea, care-ți dă destulă putere, să nu te temi, că ești crezut păcătos, când săvârșești cel mai mare păcat. Îți trebuie cutezanța aceea, pe care n-o pot avea numai o anumită specie de oameni, numai un anumit neam pe fața pământului...

Și ce dovadă tristă e această

escrocherie, ce dovadă tristă a valorilor noastre morale. Acela, pe care-l crezi solid ca o stâncă, nu e decât un mușuroiu uriaș de păcate și de falsă aparență. Dacă s-a știut puțin învârti în jurul lui cu mai mare vâlvă, cu mai mare zgomot, lumea îi atribuie toate calitățile unui om de conducere: avere, inteligență, omenie! Da omenie! Intimidată de pașirile lui cutezătoare, nu îndrăznește să-i caute mai adânc în afacerile interne și să-și arate semnele îndoelii, căci cea mai mică îndoială e în cazul acesta privită drept ofență și răutate...

Sub un impuls inexplicabil lumea stă și admiră pe cel ce știe s-o îmbete cu vorbe mari, răsunătoare și încetul cu încetul îi dă tot mai multe din însușirile acelea frumoase, pe care crede ea, că un om de mare calibru trebuie să le aibă. E o dovadă din cele mai dureroase aceasta despre naivitatea fără de păreche, care caracterizează societatea noastră de azi. Credulă și timidă față de cel cu gură mare și obraznică și îngâmfată față de cel timid și sfios — iată nota ei caracteristică.

Numai privind din punctul acesta de vedere escrocheria întreprinzătorului din Budapesta, ne putem explica cum omul acesta a putut păgubi statul și societatea până la suma aceea enormă de șase milioane coroane...

Și curios, escrocheria aceasta uriașă trăește ani de-arândul, trăește pe lângă toate controlurile severe ale institutelor de credit și ale statului și nu se descopere ani de zile.

În imensitatea ei orbește par'că pe toți și înspăimântă și numai gândul, că ar putea fi și neadevărat ceea ce se ascunde sub ea. Și trebuie, pentruca să fie sfărâmat idolul acesta, trebuie să vie o poticnire mai mică, o poticnire de câteva mii de coroane, care apoi să poată începe desvălirea minciunei uriașe ce înspăimântă...

Întreprinzătorul din Budapesta până când înșelă cu milioanele n-a fost nici bănuț macar, că ar fi păcătos, dar îndată ce s-a coborât la afaceri mai mărunte, lumea a văzut adevărul și a tras de pe el masca.

A trebuit să aibă ghinionul acesta, să fie destăinuit de greșeli mărunte, până când păcatele mari îl lăsau să trăiască în deplină liniște și siguranță...

Și dacă urmărești cele întâmplate în lumea mare, bagi ușor de seamă, că cele mai multe fărădelegi și păcate să fac tot cam în felul acesta: cu mijloace simple, și după planuri mai mult, decât naive. Începând cu căpitanul dela Köpenick, vestitul ciobotar german, care golește cassa orașului cu ajutorul puterii armate, și până la întreprinzătorul din Budapesta, escrocheriile s-au săvârșit aproape totdeauna după acelaș calapod și cu aceleași mijloace naive și modeste...

Și par'că e natural să fie așa. Un plan mai isteț de escrocherie trezește bănueli și numai prin originalitatea și prin noutatea lui. Omului trebuie să-i dai argumentele în dovedirea unei teze, dacă vrei să ai succes, din domeniul lui de viețuire, din domeniul acela, pe care el îl cunoaște mai bine. Ca să poți înșelă pe semenele tău, nu e nevoie să recurgi la mijloace înalte, mari, ci trebuie să te folosești de cele mai elementare lucruri cu care el vine în atingere. Prin asta nu-i dai nimic de bănuț, căci pentru acestea simțul lui de prevenire e mai puțin sensibil. Dacă vrei să-l înșeli cu 50 coroane, o bagă mai degrabă de seamă, ca atunci, când vrei să-l tragi pe sfoară cu 50.000. Căci așa e omul: de mișelii mari nu te crede în stare, pe când de cele mici te bănuțește adesea.

Și sub acest raport trebuie privit și escrocul milionar evreu din Budapesta...

R. M.

*

Pixa...

Acei cetitori ai noștri, cari au cetit în revista noastră cuvântul acesta acu-i anul, își vor mai aduce aminte, cu siguranță, de povestea ei. Vor fi însă și de aceia, cari nu-și mai aduc aminte. Bine înțeles, asta în sine nu raclamă de loc, ca noi de dragul acestora să mai spunem ce-am spus odată. Și nici n-o facem pentru asta. O facem pentru altceva.

Fiindcă am îndrăgit pixa... pixa avocatului Dr. Gârda, în care s-au strâns din nou 80 coroane. Știți povestea banilor acestora. Avocatul acesta din Făget s-a dat într'o bună zi și n'a mai iertat clienților săi nici o pretenziune, fie aceasta cât de neînsemnată. N-a mai ertat-o, nu din râvna de-a-și mări capitalul cu cei câțiva creștari ai clienților săi săraci — ci ca să cruțe clienților săi sănătatea. Clienții săi adecă, căroră el le iertă pretenziunile acestea mici, mergeau cu bănuții aceștia „ertăți“ în crâșmă și-i dau pe otravă jidovească. „Stai, a zis atunci Dr. Gârda. De ce să beți voi pe banii aceștia, cari la urma urmelor sunt ai mei? Nu, nu am să vi-i mai ert de-acu înainte. Îi voi incassă și pe aceștia, dar n-o să-i țin pentru mine, ci o să fac cu ei altceva“. Și Dr. Gârda așa a făcut. A făcut cu ei altceva. S-a dat și i-a adunat într'o pixă și la sfârșitul anului i-a scos și i-a trimis la „Fundațiunea Liviu Marcu“.

Aceasta e povestea pixei. Dar are și continuare. Continuarea e scurtă. Dr. Gârda a adunat și mai departe creștarii aceștia mărunți și în zilele acestea a trimis, prin administrația revistei noastre, conținutul pixei, de 80 coroane, pentru „Fundațiunea ziaristilor“. Ne-am înduioșat foarte mult, când am primit scrisoarea dlui Dr. Gârda, în care ne scria, că trimite 80 coroane ce s-au adunat în anul acesta în pixă, pentru Fundațiunea ziaristilor. Nu s-a putut aduna mai mult, fiind și anul acesta mai rău, ca celalalt, în urma crizei financiare...

M-am înduioșat, când am cetit cele trei șire ale lui Dr. Gârda, și am căzut într'o reverie ușoară. Și cum stam așa perdit în visări, mi se părea, că văd plutind înspre mine încă 200—300 de pixe, una mai mică, alta mai mare. Și din ce în ce se apropiau mai mult, părea că se tot măresc, se tot îngroașă și la urmă iau forme aproape înspăimântătoare. Fiecare voiă să se apropie mai întâiu de masa mea și să-și verse conținutul său din pânțelele voluminos, care de 50, care de 100, care de 200 coroane. Și par'că vorbea fiecare: iacă și dela mine, iacă și dela mine. Erau pixele celor două-

trei sute de avocați români, pe cari îi avem noi în țara aceasta, erau pixele acestora cu creșterea aceia adunați, pe cari ei voiau să-i ierte clienților... Și la urmă fiecare pixă își vărsase bogăția pe masa mea simplă de brad și se strânsese o grămadă de bani înaintea mea. Erau 20—30 de mii de coroane, tot bănuți de aramă și de argint, că amenințau să-mi ruineze, sub povara lor, masa... Atunci m'am înspăimântat, m-am frecat la ochi și am privit mirat în jurul meu. Pe masă la mine nu erau decât 80 coroane, trimise din pixa avocatului dl Dr. Gârda. Nu 'nțelegeam unde-au perit celelalte 200—300 de pixe, dar apoi m-am dumirit, că cei 200—300 de colegi ai avocatului Dr. Gârda încă n-au avut vreme să trimită sumele adunate în pixele lor...

Vor veni însă hotărît și acestea, vor veni în minutul acela, în care aceștia vor fi pătruși de aceleași gânduri frumoase, ca avocatul Dr. George Gârda.

S. B.

*

Prorociri pentru 1913...

Anul acesta e privit, ca unul dintre cei mai nenorocoși pentru omenire și drept aceea lumea privește spre el de pe acum cu groază. Se prorocesc fel și fel de nenorociri, ce au să ajungă pe domnitorii țărilor, și un cetitor de stele, profesorul Raffael, prorocște pentru ei următoarea soarte:

Regele Angliei, Gheorghe, va avea o mulțime de năcazuri în jumătatea a doua a acestui an. Împăratul Germaniei va ajunge sub influința lui Marte și în Germania în Septemvrie vor fi mari pregătiri de războiu, iar

în Decemvrie, turburări sângeroase. Despre țarul Rusiei, prorocul Raffael spune, că va fi probabil ultimul țar al țării. Tot felul de conjurări și revolte o să bântuie între popor și nici vieța lui nu va fi în siguranță. Mari lupte are să ducă regele Spaniei, Alfonso XII. Republicanii o să înceapă o strașnică luptă împotriva lui, și-i vor periclita tronul. Mai norocos dintre domnitori va fi regele Belgiei, despre care nu se spune, decât că, perspectivele pentru el nu sunt cele mai norocoase. Foarte tragică soarte va avea împărăteasa din Rusia, care va înnebuni într'o zi de vară. Pe șahul Persiei îl vor ucide. Regele Italiei va avea de purtat războaie crâncene. Dar afară de domnitori, nenorocirea amenință încă și pe Papa din Roma, care va avea certe mari cu domnitorii lumefști.

Și așa mai departe continuă cu prorocirile sale Raffael, că îngrozește pe om, să se mai și gândească la viitor. În fața atâtor dezastre nu avem doar decât o mângâiere, că lumea azi nu mai crede în cetitorii de stele de felul lui Raffael.

0 0 0

BIBLIOGRAFIE

Prim din București „Convorbiri Științifice și Filozofice”, Nr. 7, o interesantă revistă de popularizare, cu următorul cuprins:

Dr. E. Pécaut: Corpul omului: Celula. — René Descartes: Suflete tari și suflete slabe. — Emile Gautier: Cauza somnului. — E. Haeckel: Ce este sufletul omului? — Fr. Nietzsche: Moartea liberă. — Th. Moreux: Povestea unei picături de apă. — V. Anestin: Laplace. — Dr. L. Caze:

Viața plantelor. — G. Vasiliad: Lavoisier: Omul și opera. — W. Ostwald: Conceptul energiei. — ** Savanți și Filozofi iluștri. — Ilustrații: Copernic, Descartes, Laplace, Lavoisier, Celule nervoase, Higroscop, Hygrometru, Picături de apă. Abonamentul pe un an: lei 4.— Red. și Adm. București. Calomfirescu 7.

0 0 0

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZA

Flueraș. Sub alt pseudonim ni-ai trimis versuri și mai bune, dar încă tot nu destul de bune, ca să le putem publică.

G. V. Noi publicăm cu greu versuri în ritm safic, chiar dacă ar fi bune. Ale dv. nu ne par dintre cele mai succese.

L. M. Din numerii ceruți nu vă mai putem trimite, fiind epușați. În numerii aceștia de altcum nu s-a publicat nimic de-a dvoastră. Din cele trimise acum, vom publică în unul din numerii proximi.

Selișteanca. Versurile dv. nu fac pentru revista noastră. Încercați în altă parte.

0 0 0

Scoarțe pentru Cosinzeana.

Abonații noștri, cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă, sunt rugați să binevoiască a ne trimite cu reînnoirea abonamentului deodată 2 cor. 20 fil. Scoarțele se vor comandă numai pentru acei abonați, cari ne trimit prețul lor până la sfârșitul lui Ianuarie. Scoarțele se vor espedia în luna Februarie, franco.

Rugăm cu toată stăruința pe onorații noștri abonați, să binevoiască a-și reînnoi din vreme abonamentele, ca revista să nu li se sisteze.

Din

„BIBLIOTECA SCRITORILOR DELA NOI“

care apare în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa, sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” îngrijită de Oct. C. Tăslăuanu, a apărut al doilea volum:

Schițe și povestiri de Ion Agârbiceanu.

Volumul are peste 300 de pagini și cuprinde cele mai alese bucăți literare din întreg scrisul dlui Ion Agârbiceanu. Prețul unui volum e Cor. 2.— + 20 bani porto. Se poate comandă la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în colori, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând marea
clipă istorică:

**Intrarea
lui Mihai Viteazu
în Alba-Iulia, la 1599.**

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 exemplare, se
trimit franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

Colecțiile „Cosinzenii“

de pe anul I. și II. se
pot comanda dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă amândouă colec-
țiile pentru suma de 13 coroane.

**Horea,
Cloșca,
Crișan,**

cei trei capi ai revoluției țărănești
din 1784, i-a tipărit într'un splen-
did tablou colorat, după portre-
tele originale dintr'un muzeu, „Li-
brăria Națională“ S. Bornemisa,
și i-a pus în vânzare pentru suma
de cor. 2.50 franco; și cor. 2.75
franco recomandat.

Cei ce doresc să aibă o
icoană națională

în casă, care să le vorbească de
una dintre cele mai dureroase pa-
gini ale neamului nostru, să co-
mande acest tablou, care e unic în
felul lui și e vrednic să stea pe
păretele oricărei case românești.

La o comandă de 10 ecsem-
plare se trimit franco recomandat
pentru numai 21 coroane, în loc
de cor. 27.50. A se comanda la

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
în ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

„Librăria Națională“ S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Hai să râdem, almanah glumeț pe 1913</i>	cor. 1.—
<i>Almanahul societății scriitorilor români pe 1913</i>	„ 1.30
<i>M. I. Chirițescu: Grănicerul, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Sandu Aldea: Pe Mărgineanca</i>	„ 2.—
<i>Al. Macedonschi: Flori sacre, poezii</i>	„ 1.80
<i>P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală</i>	„ 1.—
<i>Bucura Dumbravă: Pandurul, roman</i>	„ 3.—
<i>I. U. Soricu: Florile dalbe, poezii</i>	„ 2.—
<i>Natalia Negru: Mărturisiri, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Dostoiewsky: Amintiri din casa morților, roman</i>	„ 1.50
<i>Novicow: Emanciparea femeii</i>	„ 2.—
<i>Al. Ciura: Foiletoane</i>	„ 1.60
<i>M. Cruceanu: Spre cetatea zorilor, poezii</i>	„ 1.50
<i>Liviu Marian: Printre stropi, schițe</i>	„ 1.50

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.